

ZIEMASSVĒTKI SABRAUKUŠI RAKSTĪTĀM KAMANĀM

Tautas dziesmu un deju spēle

Sastādījusi Inga Grinberga Strante

Darbojās:

Vectēvs –
Vecāmāte –
Saimnieks -
Saimniece -
Meita -
Dēls –
Meitiņa -
Puisēns -

Budeļu tēvs -
Čigānietes –
Čigāni –
Budeļi:

Garā sieva –
Īsie vīriņi –
Stārķis -
Kaza -
Lācis -
Budelis -
Čigānbērns -

Čigānu bērni

(Darbība notiek saimes mājās. Tie pošas svētkiem – klāj galdus, tīra istabu, pušķo māju, nēsā ēdienus, utt., kamēr runājas.)

VECTĒVS (sēž un novēro citus):

Ziemassvētki, Lieladiena,
Tie Dieviņam dārgi laiki.
Ziemassvētki bluķi vilka,
Lieladiena šūpli kāra.

MEITA (slauka grīdu):

Man atnāca Ziemassvētki
Visi darbi nedarīti –
Ne krekliņi man mazgāti
Ne nāteles balinātas.

VECĀMĀTE:

Simtiem cepu kukulīšu
Ziemassvētkus gaidīdama.
Simtiņš nāca danču bērnu
Ziemassvētku vakarā.

SAIMNIECE:

Cepu, cepu kukulīti
Citu lielu, citu mazu.
Simtiņš nāca danču bērnu,
Cits bij' liels, cits bij' mazs.

(Abi **puiši** maisās pa starpu, nesdami malku, utt. Mēģina nočiept pīrāgus, labumus.)

DĒLS:

Kādu dziesmu dziedasim
Ziemassvētku vakarā?
Pīrāgam, nabagam,
Abi gali nodeguši.

PUISĒNS:

Pīrāgam, nabagam,
Abi gali nodeguši.
Abi gali nodeguši,
Kaķi vidu izgrauzuši!

(Ienāk **saimnieks**. Stiepj alus mucu istabā.)

SAIMNIEKS:

Visu gadu druvā gāju
Ziemassvētkus gaidīdams.
Atnes manim, Saiminiece,
Ziemassvētku alutiņu.

MEITIŅA (Ieskrien, ļoti satraukta):

Ziemassvētki sabraukuši
Rakstītām kamanām:
Zirņi, pupas, rācenīši
Ziemassvētku kamanās.

VECTĒVS:

Dedziniet gaišu guni,
Laidiet Dievu istabā.
Dieviņš brauca pār kalniņu,
Sudrābotu mētelīti.

(**Visa saime** sanāk kopā, klausās, skatās, kā tuvojas **budeli** – Ziemassvētki.
Budeli nāk no zāles otrās puses, sitot pannas, trokšņojot, utt. Abas grupas dzied.)

DZIESMA: Ziemassvētki sabraukuši
Rakstītām kamanām.

(Dziesmai beidzoties, **budeliem** jābūt pie skatuves, stāvot itkā ārpus mājas. Viņi
skaļi sauc, grabina, utt.)

ĪSAIS VĪRS (MONIKA R.):

Iesim mēs uz tām mājām,
Kur zilie dūmi kūp.
Tur mums dos sēņu zupu
Ar sudraba karotēm!

ČIGĀNIETE (MIA) (Skaļi sauc):

Kur godīga saiminiece
Saucin sauca čigāņiņus.
Kur bij' tāda miega cūka,
Guļ kā cūka midzenī.

BUDEĻU TĒVS:

Ai nama māmiņa,
Dari durvetiņas!
Kekatas atbrauca
Ār vezumiņis!
Ar rudzis, ar miezis,
Ar kumeliņu.

GARĀ SIEVA:

Laid iekšā saiminiece,
Man kājiņas nosalušas.
Man kājiņas nosalušas
Tumšu nakti staigājot.

DZIESMA: Ai nama māmiņa,
Laid mani iekšā.

(Kamēr dzied, **budeļi** ieiet iekšā.)

SAIMNIEKS:

Budelīt, tēvainīt,
Nāc manējā sētiņā.
Lai aug manim kāpostīni,
Kā budeļu cepurīte.

SAIMNIECE:

Nākat ļaudis skatīties,
Kādi ērmi aizdurvē –
Brūna kaza, vara ragi,
Visas četras kājas baltas.

(**Saime** un **budeļi** sasveicinājās. **Saime** cienā budeļus.)

KAZA:

Labvakar, nama māte,
Vai gaidīji budeļiņus?
Ja būs silta istabiņa,
Tad būs jauka valodiņa.

ČIGĀNS (MIKELIS):

Kas čigānam alu deva,
Lai aug mieži tīrumā.
Kas čigānam gaļu deva,
Lai aug balti sivēniņi!

ČIGĀNIETE (MARA):

Saimniece silki cepa
Šņukstēdama, pukstēdama.
Vai tu šņuksti, vai tu puksti,
Drusciņ gaļas ar' vajag.

CIGANA BERNS:

Kas deva silki,
Tam sprāga kaķis.
Kas deva gaļu,
Tam auga cūkas.

BUDELU TEVS (dzen čigānus ar žagariem):

Nedomā, saiminiece,
Ka es nācu gaļas dēļ.
Es iznācu lustes dēļ,
Savus bērnus dancināt.

PUISENS:

Danco, lāci, danco, lāci,
Saminiece samaksās:
Pieci šķiņķi kaķa gaļas,
Trīs kukuļi grūstas maizes.

DZIESMA/DEJA: Danco, lāci.

(**Budeli** gatavojās jaunai dejai. **Saime** cienā **budeļus** ar ēdieniem un dzērieniem.)

SAIMNIECE:

Sasagrieza čigāniņi
Istabiņas dibinā.
Sagriez, Dievs, rudzus, miežus,
Lielajā tīrumā.

VECAMATE:

Lēc, ķekata, kur lēkdams,
Lēc kāpostu dārziņā!
Nomin visas sīkas nātres,
Lai aug balti kāpostiņi!

LACIS:

Kekatā, lekatā,
Lēksim kāļu dārziņā!
Pašai cūkai šūtas kurpes,
Sivēniņiem, zābaciņi!

BUDELIS:

Kekatā, lekatā,
Lēksim kāļu dārziņā!
Lai aug kāļi, kāpostiņi,
Apaļām galviņām.

(Pa šo laiku dejotāji sastājušies dejai.)

DEJA: Padejo'ī saiminiece

(Dejai beidzoties, visi nostājās un atvadās.)

MEITA:

Gausi nāca, drīz aizgāja
Tie bagāti Ziemassvētki.
Trīs dieniņas, trīs naksniņas,
Iet par kalnu dziedādami.

ISAIS VIRS (ARIANA L.):

Paldies, paldies nama māte,
Par to saldo alutiņu.
Kad man būs sīka nauda,
Es godīgi aizmaksāšu.

STARKIS:

Paldies saku šai vietā
Deva ēst, deva dzert.
Ja dzīvošu, nenomiršu,
Vēl atnākšu citu gadu.

CIGANS (ALEKSIS):

Ko mēs labu vēlēsim
Šīs sētiņas saimniekam?
Pilnu klēti rudzus, miežus,
Stallī bērus kumeliņus

VISI:

Svētī Dievs, šito sētu
Šitās sētas saimnieci:
Piecas cūkas, seši kuļi,
Septiņdesmit sivēniņi.

VECTEVS:

Ar Dieviņu sanācām,
Ar Dieviņu šķirāmies.
Ar Dieviņu lai palika
Sī svētīta istabiņa.

(Pa šo laiku, **budeļi** atkal iet ārā. Skatuves gaismas nodziest. Katrs aizdedzina svečīti.)

DZIESMA: Pūti, pūti, Ziemeļīti

BEIGAS

a a a

DZIEMAS

Sidrabiņa lietišķ lija

Sidrabiņa lietišķ lija
Kaladū, kaladū,
Ziemassvētku vakarā
Kaladū, kaladū.

Visi sīki žagarīni,
Sidrabiņu vizināja.

Visu nakti sveces dega
Sidrabiņa lukturos.

Ziemassvētki sabraukuši

Ziemassvētki sabraukuši
Rakstītāmi kamanāmi
Tidirallā tidirallā
Rakstītāmi kamanām

Teciet bērni, saņemiet,
Basajāmi kājiņām.

Ai, bagāti Ziemassvētki
Ilgi nāca, drīz aizgāja.

Ilgi nāca, drīz aizgāja,
Ne nedēļas negaidīj'.

Ai nama māmiņa

Ai nama māmiņa
Laid mani iekšā
Kaladū, kaladū.

Kekatas atbrauca
Ār vezumiņusi
Kaladū, kaladū.

Ar rudzis, ar miezis,
Ar kumeliņusi
Kaladū, kaladū.

Danco, lāci

Danco, lāci, danco, lāci,
Saiminiece aizmaksās.
 Šķiņki gaļas, klaipu maizes,
 Trīs kapeikas sīkas naudas.

Dancojati, ķekatinas,
Istabiņas vidiņā!
 Lai dancoja kazlēniņi
 Namamātes laidarā.

Sagriežati, ķekatiņas
Istabiņas vidiņā!
 Lai sagrieza rudzi, miezi
 Namatēva tīrumā.

Padejoji, saiminiece

Padejoji, saiminiece,
Ziemassvētku vakarā.
 Lai dejoja govīs, vērši
 Pavasara tīrumā.

Ķuza, ķuza, vizu, vizu,
Ziemassvētku vakarā.
 Kas ne ķuza, kas ne vizu,
 Tam liniņi neziedēj'.

Čigu, čagu zaķīts lēca
No krūmiņa krūmiņā.
 Ta čigaja budelītis
 No ciemiņa ciemiņā.

Ziemassvētki sabraukuši

Ziemassvētki sabraukuši
Rakstītāmi kamanāmi
Tidirallā tidirallā
Rakstītāmi kamanām

Teciet bērni, saņemiet,
Basajāmi kājiņam.

Ai, bagāti Ziemassvētki
Ilgi nāca, drīz aizgāja.

Ilgi nāca, drīz aizgāja,
Ne nedēļas negaidīj'.

Pūti, pūti, Ziemeļiti

Pūti, pūti, Ziemeļiti,
Kaladū, kaladū
Ziemassvetku vakara
Kaladū, kaladū.

Kleti pūti rudzus miezus
Stalli berus kumeliņus.

Eima bisu klausitiesi
Ziemassvetku vakara.

Ja bitītes daili dziedā,
Tad būs silta vasarina.